

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Zápůjčka sjednaná jedním z manželů, aneb dlužíš sám, ale zapůjčené peníze jsou obou

Není-li rozsah společného jmění manželů za trvání manželství či ještě před jeho uzavřením určitým způsobem modifikován (zúžen), platí obecné pravidlo, že všechny závazky vzniklé a majetek nabytý za manželství jsou součástí společného jmění. Jaký má však režim majetek, který byl pořízen za zápůjčku opatřenou jen jedním z manželů? K závěru, který se může na první pohled jevit jako překvapivý, se vyjadřoval tzv. velký senát Nejvyššího soudu.

Společné jmění manželů obecně

Co se týče **aktiv**, je dle ustanovení § 709 odst. 1 občanského zákoníku součástí společného jmění to, čeho nabyt jeden z manželů nebo čeho nabyli oba manželé společně za trvání manželství, s výjimkou toho, co

- slouží osobní potřebě jednoho z manželů,
- nabyt darem, děděním nebo odkazem jen jeden z manželů, ledaže dárce při darování nebo zůstavitel v pořízení pro případ smrti projevil jiný úmysl,
- nabyt jeden z manželů jako náhradu nemajetkové újmy na svých přirozených právech,
- nabyt jeden z manželů právním jednáním vztahujícím se k jeho výlučnému vlastnictví,
- nabyt jeden z manželů náhradou za poškození, zničení nebo ztrátu svého výhradního majetku.

Pokud jde pak o **pasiva**, jsou dle ustanovení § 710 občanského zákoníku součástí společného jmění dluhy převzaté za trvání manželství, ledaže

- se týkají majetku, který náleží výhradně jednomu z manželů, a to v rozsahu, který přesahuje zisk z tohoto majetku, nebo
- je převzal jen jeden z manželů bez souhlasu druhého, aniž se přitom jednalo o obstarávání každodenních nebo běžných potřeb rodiny.

Jakkoli základní principy toho, co spadá či nespadá do společného jmění, jsou v zásadě shodné s předchozí právní úpravou, posledně uvedená výjimka dříve nebyla tak široká. Za současné úpravy se totiž jakýkoli závazek převzatý jen jedním manželem bez souhlasu druhého přesahující obstarávání každodenních nebo běžných potřeb rodiny nestává součástí společného jmění manželů. Komentářová literatura tak například uvádí, že již při obstarání nákupu na týden (tedy nikoli k uspokojení denní, ale týdenní potřeby rodiny) bez souhlasu druhého manžela ponese příslušný dluh manžel sám. To se jeví jako dosti přísný a též nepraktický výklad, neboť by zřejmě **z hlediska běžného fungování rodiny bylo žádoucí, aby byla způsobilost každého z manželů zavazovat oba manžele společně vyšší**. V tomto ohledu považuji úpravu předchozího občanského zákoníku za praktičtější, neboť ta ze společného jmění manželů vylučovala jen závazky převzaté bez souhlasu druhého manžela, jejichž rozsah přesahoval míru přiměřenou majetkovým poměrům manželů.

(Zá)půjčka sjednaná jedním z manželů a z ní pořízené hodnoty

Ať už se jedná o závazek vzniklý podle předchozí či stávající úpravy, je s ohledem na výše uvedené

zřejmé, že pokud jeden z manželů uzavřel bez souhlasu druhého manžela smlouvu o půjčce (dle předchozí právní úpravy), resp. o zápůjčce (terminologie stávajícího občanského zákoníku), na částku přesahující obvyklé majetkové poměry manželů, bude se jednat o závazek pouze toho manžela, který smlouvu uzavřel.

Do této míry je věc jasná. Existuje však **četná judikatura, která řeší, jaký právní režim mají takto opatřené prostředky, resp. za ně pořízený majetek.**

Nejvyšší soud již dříve opakovaně (např. v rozhodnutích ve věci spis. zn. 22 Cdo 3596/2006 nebo návazně spis. zn. 22 Cdo 1480/2013) potvrdil, že majetek pořízený za trvání manželství z prostředků patřících výlučně jednomu z manželů (např. z peněz, které měl již v době před uzavřením manželství nebo které sám získal darováním), se nestává součástí společného jmění, ale je ve výlučném vlastnictví toho, kdo jej takto pořídil. **O nabytí věci za výlučné prostředky jen jednoho z manželů však dle Nejvyššího soudu nelze uvažovat v případě, že věc je nabyta za prostředky získané půjčkou,** byť ji sjednal jen ten manžel, jehož výlučné prostředky byly později na její splacení použity.

Jinými slovy tedy dosavadní judikatura vycházela z toho, že **majetek, který jeden z manželů pořídil výlučně za prostředky získané ze (zá)půjčky,** jejíž rozsah přesahuje míru přiměřenou majetkovým poměrům manželů (obstarávání každodenních nebo běžných potřeb rodiny) a kterou převzal jeden z nich bez souhlasu druhého, **je součástí společného jmění.** Prostředky, které na pořízení věci manžel z takové (zá)půjčky vynaložil, pak zmiňovaná judikatura **považovala za vnos z výlučného majetku na majetek společný.**

Korekce dosavadního výkladu velkým senátem

Shora popsané závěry však korigoval velký senát občanskoprávního a obchodního kolegia v rozhodnutí ve věci spis. zn. 31 Cdo 2008/2020 ze dne 9. prosince 2020, neboť jsou v rozporu se základními ustanoveními a principy upravujícími režim společného jmění manželů

Správně totiž podotkl, že o vnos z výlučného majetku na majetek společný by se mohlo jednat pouze za předpokladu, že by peníze získané (zá)půjčkou nebyly součástí společného jmění manželů. Pak by ale nepřicházelo do úvahy pokládat věci za ně pořízené za součást společného jmění, neboť platí, že majetek získaný za výlučné prostředky je stále výlučným majetkem. Šlo by tedy o zpochybnění tzv. principu transformace, podle něhož se součástí společného jmění manželů nestává majetek nabytý jedním z manželů za majetek náležející do výlučného vlastnictví tohoto manžela.

Dle velkého senátu je tedy třeba vycházet z těchto základních skutečností:

- **Na peníze nabyté (zá)půjčkou se nevztahuje žádná z výjimek uvedených v § 143 odst. 1 písm. a) starého občanského zákoníku, resp. § 709 odst. stávajícího občanského zákoníku, takže tvoří součást společného jmění manželů.**
- Nemůže být tudíž vnosem z výlučného na společný majetek to, co jeden z manželů pořídil za prostředky získané ze (zá)půjčky, jejíž rozsah přesahuje míru přiměřenou majetkovým poměrům manželů, resp. obstarávání každodenních nebo běžných potřeb rodiny a kterou převzal jeden z nich bez souhlasu druhého. Jak je uvedeno výše, takto získané prostředky jsou součástí společného jmění. Součástí společného jmění nejsou jen dluhy (závazky v užším slova smyslu), jež pro manžela, který uzavřel příslušnou smlouvu, z převzatého závazku (závazkového právního vztahu) vyplývají. Jinak řečeno, **právní režim závazku, z něhož je zavázán jen jeden z manželů (kvůli absentujícímu souhlasu druhé manžela a nadlimitnímu rozsahu) se štěpí tak, že dluh z tohoto závazku do společného jmění manželů nepatří, avšak to, co z něj dlužník získal, je součástí společného jmění manželů.**

Velký senát se tedy odchýlil od předchozí rozhodovací praxe Nejvyššího soudu a konstatoval, že věci (včetně finančních prostředků), které jeden z manželů získal jako plnění ze závazku (závazkového právního vztahu), jehož rozsah přesahuje obvyklou míru a který převzal bez souhlasu druhého manžela, jsou součástí společného jmění, stejně jako věci, které byly za tyto hodnoty (zpravidla finanční prostředky) nabyté. Takto získané prostředky, případně za ně pořízený majetek tedy nemohou být považovány za vnos.

Vezmeme-li v úvahu výše uvedené, **jeví se však jako nespravedlivé, aby ve prospěch manžela, který je sám zavázán z příslušné smlouvy o (zá)půjčce, nebyla v případě vypořádání společného jmění manželů nikterak zohledněna skutečnost, že na svou výlučnou odpovědnost zajistil prostředky, které se staly součástí společného jmění manželů.**

K tomu velký senát odkázal na dřívější judikaturu, podle níž k závazku manžela, který takto opatřil peníze (nebo jinou majetkovou hodnotu) a je povinen je vrátit, má soud přihlídnout při vypořádání společného jmění manželů. Tímto způsobem lze překonat případnou „nespravedlnost“ spočívající v tom, že majetek získaný na základě výlučného závazku jednoho z manželů se stává součástí společného jmění manželů, přestože dluh z převzatého závazku tíží jen zavázaného manžela. **Za předpokladu, že získaný majetek skutečně rozšířil masu společného jmění a zavázaný manžel uhradil nebo má uhradit dluh ze svého výlučného majetku, lze dle velkého senátu uvažovat např. o disparitě podílů v případě vypořádání SJM. Nelze zde však hovořit o vnosu z výlučného na společný majetek.**

Již z výše uvedené formulace je však zřejmé, že se jedná o možnost, nikoli obligatorní postup. Navíc ono přispění ze zápůjčky zavázaného manžela může být na druhé straně vyváženo jiným přínosem manžela druhého, takže rozhodně nelze spoléhat na to, že by například soud bez dalšího navýšil vypořádací podíl zavázaného manžela o 50 % příslušného závazku.

Lze tedy jen doporučit, aby manželé při sjednávání, resp. přijímání jakýchkoli podstatnějších závazků postupovali nejlépe v součinnosti. Pak totiž eliminují možné výše popsané neblahé následky, kdy jeden bude výlučným dlužníkem, avšak zapůjčené prostředky nebo za ně pořízený majetek budou součástí společného jmění manželů.

JUDr. Jakub Celerýn
advokát

Mališ Nevrkla Legal

Advokátní kancelář / Attorneys At Law

[Mališ Nevrkla Legal, advokátní kancelář](#)

Kováčků 554/24
150 00 Praha 5

Tel.: +420 296 368 350
Fax: + 420 296 368 351
e-mail: law.office@mn-legal.eu

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Postoupení pohledávky na výživné jako novinka právní úpravy účinné od 1. 1. 2026](#)
- [Jak zahájit provoz mezinárodní letecké linky do České republiky \(EU\): právní požadavky pro aerolinky ze třetích zemí](#)
- [Mimořádné vydržení a vývoj judikatury Nejvyššího soudu](#)
- [Preventivně-sankční funkce náhrady nemajetkové újmy za porušení osobnostních práv pohledem Ústavního soudu](#)
- [Odštěpný závod zahraniční společnosti optikou NIS2: Jak správně určit velikost podniku?](#)
- [Zápis ochranné známky bez komplikací. Klíčem k úspěchu je kvalitní předběžná rešerše](#)
- [Zneužití práva na přístup podle GDPR](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 31. - létající pořizovatel ve světle nového stavebního zákona](#)
- [Právní povaha sítě elektronických komunikací - režim náhrady škody](#)
- [Náhrada ušlého nájemného při předčasném ukončení nájemní smlouvy na nebytové prostory](#)
- [Jak fungují plánovací smlouvy v reálných situacích \(2. díl\)](#)